

دِشيفرت را بهتر کن مقدماتی

نوشته‌ی
پُل هریس

ترجمه‌ی
ایلیا بهارلو

دشيفرت را بهتر کن مقدماتی

نوشته‌ی
پُل هریس

ترجمه‌ی
ایلیا بهارلو

مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماهور

تهران ۱۳۹۹

پیشگفتار مترجم

پس از ترجمه‌ی کتاب‌هایی در زمینه‌ی تئوری موسیقی و آهنگسازی در ده سال اخیر (مبانی بنیادی موسیقی، تئوری موسیقی برای نوآموزان، دفتر یادداشت آهنگسازان جوان)، با توجه به تجربه‌ی تدریس در پیانو، فقدان کتابی را که به هنرجویان کمک کند تا اولین اجرای خود از یک قطعه‌ی جدید بدون تمرین قبلی را به بهترین نحو داشته باشند احساس می‌کردم. بارها در تدریس یک قطعه‌ی جدید به هنرجویان می‌دیدم که هنرجو اطلاعات قبلی موسیقی خود را در ذهنش کم‌رنگ دارد و نمی‌تواند اجرایی دقیق داشته باشد. از این‌رو برآن شدم کتابی با این مضمون بیابم.

کتاب *دشيفرت* را بهتر کن در شش جلد مقدماتی تا پیشرفته، بر توانایی‌های نت‌خوانی، ریتم‌خوانی، انگشت‌گذاری، علامت‌ها، جمله‌بندی‌ها، دینامیک، سرعت، نوآنس‌ها، نگاه به جلو، وضعیت‌های مختلف دست روی پیانو در تنالیت‌های گوناگون، نواختن آکوردها و آهنگین نواختن تمرکز می‌کند. طی کردن مراحل این کتاب به هنرجو کمک می‌کند قطعه‌ای در سطح توانایی خود را، اولین بار، بهتر اجرا کند. *دشيفر* فقط یک مهارت نیست بلکه خوب بودن در آن، راه ورود به رپرتواری وسیع از قطعات موسیقی را به روی هنرجو می‌گشاید، ضمن اینکه به زودتر یادگرفتن قطعه، امکان هم‌نوازی‌های بیشتر و از پس امتحانات موسیقی برآمدن هم کمک می‌کند.

ترجمه‌ی عنوان این کتاب در آغاز کار، بی‌آنکه به نظر برسد، بسیار چالش‌برانگیز شد. با مطالعه‌ی چندین کتاب فارسی موسیقی تخصصی، انتخاب کردن واژه‌ای مناسب برای *sight-reading* به نظر سخت شد! حتی در بعضی منابع به اشتباه فقط تأکید بر نت‌خوانی و وزن‌خوانی بود، در صورتی که این توانایی کاملاً بر نحوه‌ی اجرا هم تمرکز دارد. به ناچار سراغ واژه‌هایی رفتم که در زبان‌های دیگر برای *sight-reading* استفاده می‌شود ولی در زبان موسیقی شناخته شده هستند. با مطالعه‌ی چندین کتاب غیر فارسی، فرهنگ‌های معتبر از جمله آکسفورد، هاروارد و کالینز و پرسش از استادان مختلف و دوستان موسیقیدانم به نظر رسید واژه‌ی «*دشيفر*» با اینکه فرانسوی است، در میان اهل موسیقی در ایران یک معنا می‌دهد و آن هم اولین اجرا از یک قطعه‌ی جدید بدون تمرین قبلی است.

لازم می‌بینم از استادان عزیزم خانم‌ها و آقایان: محمد بهارلو (پدرم)، پرسیا بهارلو (خواهرم)، لیدوش اصلانیان، فوزیه مجد و گایگ بابایان که سال‌هاست متحمل زحمات پرارزشی برای من شده‌اند سپاسگزاری نمایم. همچنین از آقایان: محمد موسوی، محمد افتخاری و سینا برومندی که در انتشارات ماهور، در به ثمر رساندن این اثر تلاش بسیار کردند، کمال قدردانی را دارم.

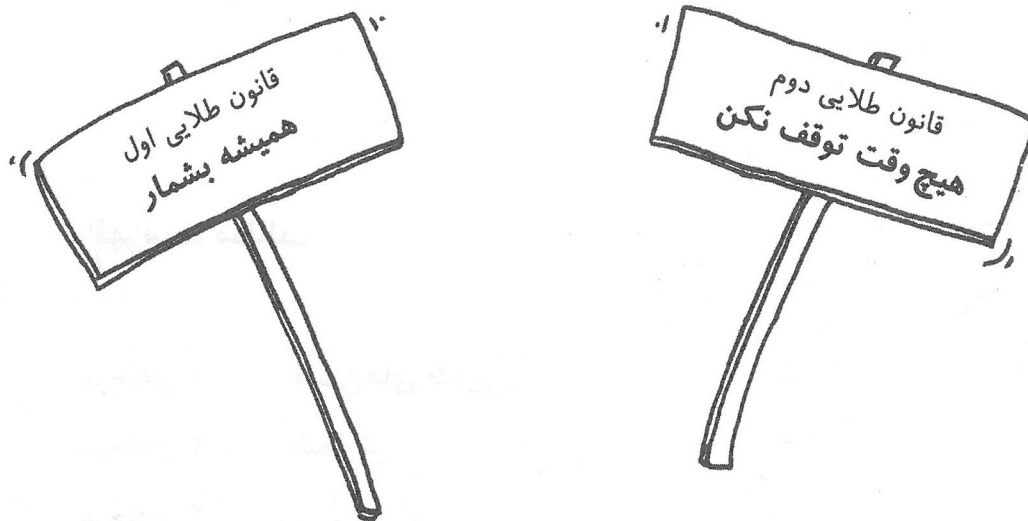
ایلیا بهارلو

تابستان ۱۳۹۹

فهرست مطالب

۸	قانون‌های طلایی	مرحله ۱
۹	شمارش	مرحله ۲
۱۰	f و l	مرحله ۳
۱۲	نگاه به جلو $-$ و $-$ و p	مرحله ۴
۱۴	استفاده از تمام پنج انگشت	مرحله ۵
۱۶	استفاده از هر دو دست	مرحله ۶
۱۸	سوم‌ها، جمله‌بندی	مرحله ۷
۲۰	خواندن در یک نگاه	مرحله ۸
۲۲	آهنگین نواختن	مرحله ۹
۲۴	چهارم‌ها	مرحله ۱۰
۲۶	پنجم‌ها	مرحله ۱۱
۲۸	مرور	مرحله ۱۲
۳۰	گام‌های کوچک	

دو قانون طلایی در دِشِیْفِر یا اولین اجرا از یک قطعه ی جدید بدون تمرین قبلی (sight-reading) داریم. به همان خوبی که اسم خودت را می دانی، آن ها را بلد باش و به همان خوبی که این کلمه ها را برای اولین بار می خوانی، قطعه ی موسیقی ات را در اولین اجرا به سرانجام برسان!

نواختن نت ها برای اولین بار و بدون تمرین قبلی واقعاً یک مشکل بزرگ نیست. ولی سر وقت نواختن آن ها هم زیاد آسان نیست. به همین دلیل است که همیشه شمردن مهم است.

موسیقی فقط زمانی که همچنان ادامه می یابد واقعاً معنا دارد. اگر موسیقی با مکث ها و درنگ ها نواخته شود، خیلی مثل موسیقی صدا نمی دهد. خواندن آهنگ «تولدت مبارک» را با مکث های بسیار امتحان کن، از نتیجه ی آن خیلی راضی نخواهی بود. به همین دلیل است که هیچ وقت نباید توقف کنی.

در دِشِیْفِر، دو قانون طلایی را به خودت یادآوری کن.

یک توضیح کوچک درباره ی اینکه چرا خوب بودن در دِشِیْفِر این قدر مهم است. تصور کن اگر در خواندن کلمه ها خیلی خوب نبودی زندگی چگونه می شد. در خواندن یک کتاب، پشت جعبه ی کورن فلکس یا دستورالعمل های بازی های مورد علاقه ی کامپیوتری ات در دسر بزرگی می داشتی. به همان دلیل که کلمه ها را می توانی روان بخوانی، تقریباً هر چیزی را که بخوای می توانی بخوانی.

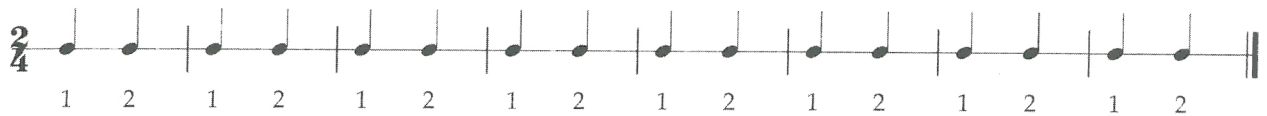
در موسیقی هم همین طور است، هرچه بیشتر در اولین اجرا روان باشی، قطعات موسیقی بیشتری را خواهی توانست بنوازی. قادر خواهی بود قطعات را سریع تر یاد بگیری، همراهی کنی و با دوستانت دوئت بنوازی و برای خانواده ات اجرا کنی. و البته در امتحان های موسیقی هم می توانی نمره ی بالاتری بگیری!

اگر مترونوم داری، روی $\text{♩} = 60$ تنظیم کن تا شروع به کلیک کردن کند. اگر نداری، یک ساعت با تیک تیک بلند پیدا کن. حالا برای چند لحظه به آن گوش بده. آن چیزی که می شنوی ضرب (beat) یا ضربان (pulse) موسیقایی است، درست مانند ضربان قلبت. ضرب منظم قلبت تو را زنده نگه می دارد و ضرب منظم قلب موسیقی هم آن را زنده نگه می دارد.

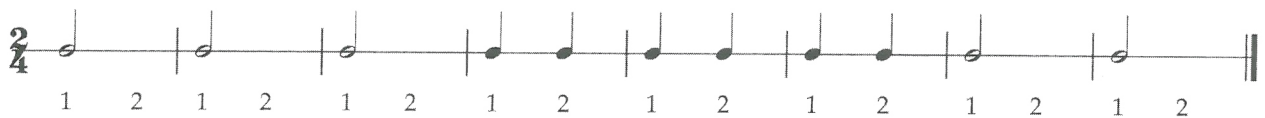
بنابراین وقتی می نوازی، باید یاد بگیری که ضربان منظم را در تمام مدت نواختن احساس کنی. این معنی واقعی «شمارش» است. کسی که در اولین اجرای یک قطعه خوب عمل می کند، نوعی مترونوم درونی دارد که در او کلیک می کند و به او کمک می کند موسیقی را منظم و یکنواخت، و ریتم را سر وقت نگه دارد.

در اینجا تمرین هایی هستند برای کمک به پرورش توانایی شمارش:

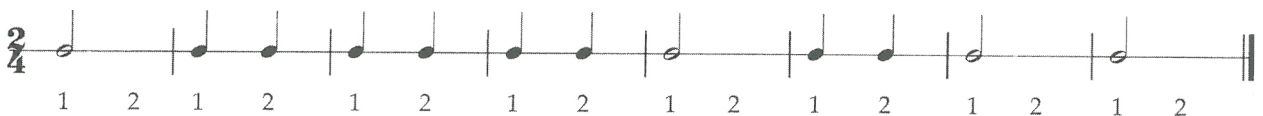
خط بالایی را با دست بزن یا ضربه بزن و ضرب را بلند بشمار:

حالا تمرین ۱ را با شمارش در ذهنت تکرار کن.

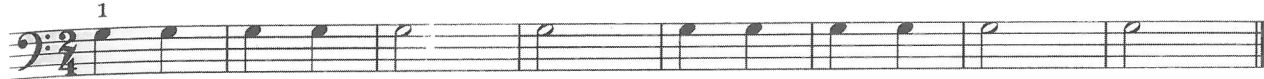

دو تمرین بعدی را دوبار با دست بزن یا ضربه بزن، یک بار با شمارش بلند و سپس در ذهنت.

شمارش (احساس ضربان منظم) به تو کمک خواهد کرد که سر وقت بنوازی. همچنین برای رسیدن به ریتم درست و به اجرایی روان و مطمئن کمک خواهد کرد. بنابراین اولین قانون طلایی دشیفرت را فراموش نکن: همیشه بشمار.

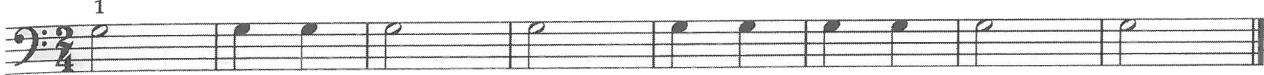
LH

RH

LH

قطعه‌های آماده‌سازی

پیش از نواختن این دو قطعه، به پرسش‌های زیر پاسخ بده، که به تو کمک خواهد کرد پیش از نواختن آن‌ها به موسیقی‌اش فکر کنی.

۱. در هر میزان چند ضرب می‌شماری؟

۲. ارزش هر $\frac{1}{4}$ چند ضرب است؟

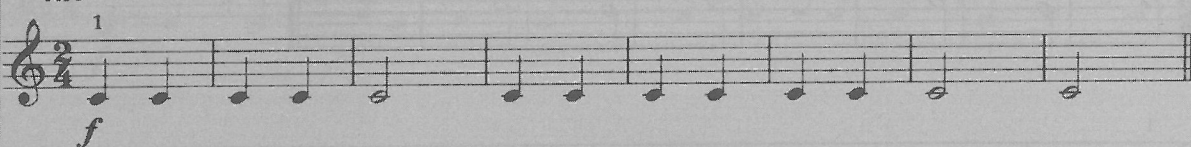
۳. ارزش هر $\frac{1}{2}$ چند ضرب است؟

۴. نام نت‌های استفاده‌شده در هر دو قطعه چیست؟

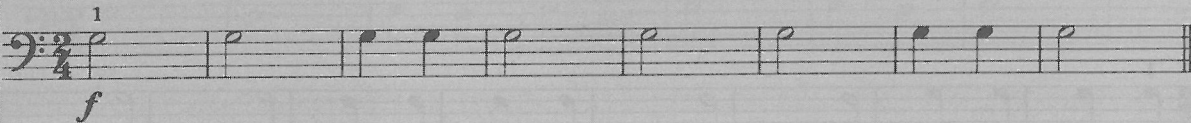
۵. معنای f (forte) چیست؟

۶. پیش از نواختن هر قطعه، آن را در ذهنت بشنو.

RH

LH

نظر معلم یا هنرجو

Blank musical staff lines for teacher or student notes.